

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie III./2021
Senát IV

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 183/2020
populárny názov	Osobný bankrot a trov
sudca spravodajca	Ladislav Duditš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	09.03.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Do rozhodnutia súdu predstavujú trov konania len náklady danej sporovej strany. Nárok preto vzniká až právoplatnosťou výroku, ktorým sa niekto z sporových strán priznala náhrada trov konania.
skutkový stav a základné fakty	Na majetok sťažovateľky bol v roku 2016 vyhlásený konkurz a v roku 2017 bolo rozhodnuté o jej oddlžení. Rozsudkom okresného súdu vydaným pred vyhlásením konkurzu bola sťažovateľka ako žalovaná v súdnom spore, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, okrem iného zaviazaná na zaplatenie istiny a na náhradu trov konania žalobcovi (v tomto konaní zúčastnenej osobe) v rozsahu 100 %; rozsudok nenadobudol právoplatnosť do dňa vyhlásenia konkurzu, okresný súd vyznačil právoplatnosť dátumom po vyhlásení konkurzu. Po oddlžení sťažovateľky bolo vydané napadnuté rozhodnutie, ktorým okresný súd potvrdil uznesenie vyššieho súdneho úradníka, ktorým bola sťažovateľke uložená povinnosť uhradiť zúčastnenej osobe trov konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku. Podstatou sporu medzi sťažovateľkou a okresným súdom bolo to, či pohľadávka vznikla zaplatením súdneho poplatku žalobcom (teda pred vyhlásením konkurzu) alebo až momentom priznania náhrady trov právoplatným súdnym rozhodnutím (teda po vyhlásení konkurzu).
z odôvodnenia	Ústavný súd na prvom mieste konštatuje, že okresný súd zjavne nezohľadnil právnu úpravu účinkov prerušenia civilného sporu, podľa ktorej počas prerušenia konania sa procesné lehoty prerušujú (§ 165 ods. 2 prvá veta CSP). Účinky prerušenia sú rovnaké bez ohľadu na to, aká prekážka prerušenie konania spôsobila, teda aj v prípade prerušenia konania ako zákonného následku vyhlásenia konkurzu. V okolnostiach prípadu to znamená, že v skutočnosti právoplatnosť rozsudku, ktorého výrokom bol zúčastnenej osobe proti sťažovateľke priznaný nárok na náhradu trov, nastala

až po zrušení konkurzu, resp. oddĺžení. Ak totiž jeho právoplatnosť nenastala do vyhlásenia konkurzu, nevyhnutne to znamená, že lehota na podanie odvolania najmenej jednej zo strán neuplynula pred vyhlásením konkurzu. Otázka okamihu vzniku nároku na náhradu trov preto bola súdom v konečnom dôsledku posúdená správne (t. j. že pohľadávka nevznikla pred vyhlásením konkurzu), i keď súd nesprávne určil právoplatnosť rozsudku, ktorá mohla nastať až po zrušení konkurzu. Právnym následkom odpadnutia prekážky prerušenia konania totiž lehota na podanie odvolania začala plynúť znova (§ 165 ods. 2 druhá veta CSP).

V spomínanom rozhodnutí hierarchicky najvyššej autority všeobecného súdnictva je formulovaný záver, ktorý odobruje postup okresného súdu. Aj keď, ako sťažovateľka správne v replike uviedla, najvyšší súd sa v predmetnom uznesení zaoberá primárne vymáhateľnosťou pohľadávky podľa § 42 ods. 1 Občianskeho zákonníka, poukazuje však aj na osobitosti samotnej pohľadávky vyplývajúcej z nároku na náhradu trov konania, pričom uvádza: «...Pohľadávka vzniknutá z titulu náhrady trov konania totiž vo svojej podstate predstavuje pohľadávku „sui generis“ oproti pohľadávkam vzniknutým napr. z titulu existencie konkrétneho záväzkovoprávneho vzťahu alebo zodpovednostného vzťahu, kedy v týchto prípadoch momentom splnenia konkrétnych záväzkovoprávnych podmienok resp. konkrétnych predpokladov zodpovednosti možno hovoriť o existencii tzv. „dospelej“ či splatnej pohľadávky, teda žalovateľnej pohľadávky. V prípade pohľadávky vzniknutej z titulu náhrady trov konania však takýto „medzistupeň vývoja“ pohľadávky, t. j. vo forme existencie „dospelej“ či splatnej, resp. vymáhateľnej pohľadávky neexistuje. Preto do doby, pokiaľ nebolo o náhrade trov konania právoplatne rozhodnuté, nemožno hovoriť o existencii pohľadávky z titulu náhrady trov konania, a to ani v prípade, ak v spore už došlo k právoplatnému meritórnemu rozhodnutiu (k právoplatnému rozhodnutiu vo veci samej), avšak bez právoplatného rozhodnutia o náhrade trov konania...» Z citovanej pasáže uznesenia vyplýva, že najvyšší súd vykresľuje paralely medzi vymáhateľnosťou akejkoľvek pohľadávky a vymáhateľnosťou pohľadávky z titulu náhrady trov konania, avšak len v tom zmysle, že súčasne so vznikom pohľadávky vyplývajúcej z nároku na náhradu trov konania táto pohľadávka disponuje/získava charakter vymáhateľnej pohľadávky podľa § 42 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Dôvodom uvedenej paralely je podľa najvyššieho súdu skutočnosť, že takáto pohľadávka vznikne až právoplatnosťou rozhodnutia o náhrade trov konania. S tvrdením sťažovateľky, že uznesenie najvyššieho súdu sa na tento prípad nevzťahuje, preto nemožno úplne súhlasiť.

Ústavný súd preto konštatuje, že sťažnostné dôvody uvedené v bode 5 odôvodnenia nálezu pod písm. a) až d) nemajú opodstatnenie, keďže:

a) žalobca si pohľadávku na náhradu trov v konkurze uplatniť nemohol (aspoň nie úspešne), pretože v danom čase neexistoval ani len súdom právoplatne priznaný nárok na náhradu trov konania (prvá etapa rozhodovania o trovách konania podľa vtedy aj dnes účinnej právnej úpravy). Je potrebné tiež uviesť, že interpretácia sťažovateľky, podľa ktorej pohľadávka, ktorá bola priznaná rozhodnutím v rámci náhrady trov, mala vzniknúť už ich vynaložením (v tomto prípade zaplatením súdneho poplatku), je zjavne nesprávna – ako je notoricky známe v civilnom spore sa rozlišuje medzi vynaložením trov a právom na ich náhradu;

d) podľa § 206f ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii sa nevymáhateľnými stávajú proti dlžníkovi všetky pohľadávky, ktoré zostali po zrušení konkurzu neuspokojené. Z uvedenej hypotézy vyplýva, že takéto pohľadávky na to, aby mohli zostať po zrušení konkurzu neuspokojené, museli existovať už (najneskôr) pred jeho zrušením. V tomto prípade pohľadávka žalobcu proti sťažovateľke vznikla nielen až po vyhlásení

	<p>konkurzu, ale aj až po jeho zrušení. Z uvedeného dôvodu je tvrdenie sťažovateľky o nevymáhateľnosti pohľadávky rovnako nesprávne.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <p>Ústavnej sťažnosti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	<p>zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov</p> <p>zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
klúčové slová	<p>konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-oddĺženie trovy konania</p> <p>konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-účinky vyhlásenia konkurzu</p>

spisová značka	IV. ÚS 481/2020
populárny názov	Subjektívna premlčacia doba a trovy
sudca spravodajca	Ladislav Duditš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	09.03.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 20</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	Subjektívna premlčacia lehota môže začať plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej lehoty a nemôže začať plynúť skôr ako začala plynúť objektívna premlčacia lehota.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol žalovaný v 2. rade v konaní o regresnom nároku iniciovanom poisťovňou. Žalovaný v 1. rade zaplatil žalobou uplatnený nárok ešte v priebehu konania, načo došlo k zastaveniu veci v dôsledku späťvzatia žaloby a obaja žalovaní boli zaviazaní na náhradu trov. Sťažovateľ následne druhého žalovaného žaloval o náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť z dôvodu znášania vlastných trov v konaní o regresnom nároku. Okresný súd žalobe vyhovel, avšak krajský ju po odvolaní zamietol z dôvodu, že nárok je premlčaný. Predmetom sporu bol začiatok počítania subjektívnej premlčacej lehoty.
z odôvodnenia	<p>Z uvedeného vyplýva, že posúdenie námietky premlčania nároku na náhradu škody je komplexnou otázkou, ktorá v sebe zahŕňa posúdenie začatia plynutia objektívnej, ako aj subjektívnej premlčacej lehoty, keďže ich plynutie nie je od seba vzájomne úplne oddelené, ale ako je už uvedené, subjektívna premlčacia lehota môže začať plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej lehoty a nemôže začať plynúť skôr ako začala plynúť objektívna premlčacia lehota.</p> <p>Okresný súd v rozsudku, ktorý krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil, vyslovil, že existencia hmotnoprávneho nároku na náhradu škody bola preukázaná splnením všetkých troch predpokladov pre jeho vznik. Porušenie povinnosti zodpovednej osoby spočívalo v porušení § 11 ods. 5 a 6 zákona o PZP zúčastnenou osobou, vznik samotnej škody bol odvodený z vyúčtovania trov právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní o regresnom nároku jeho právnym zástupcom z 24. októbra 2011, čím došlo k úbytku na majetku sťažovateľa, a príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti a vznikom škody</p>

	<p>bola preukázaná tým, že zúčastnená osoba z dôvodu porušenia povinnosti vyplývajúcej z § 11 ods. 5 a 6 zákona o PZP zapríčinila súdne konanie o regresnom nároku, v ktorom vznikli sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia, ktorých náhrady sa domáhal. Krajský súd napadnutým rozsudkom síce zmenil rozsudok okresného súdu, záver okresného súdu týkajúci sa vzniku práva na náhradu škody však považoval za správny a stotožnil sa s ním.</p> <p>Ak teda krajský súd súhlasil, že vznik škody sa viaže až na vyúčtovanie trov právneho zastúpenia za konanie o regresnom nároku právnym zástupcom sťažovateľa z 24. októbra 2011, následne nemožno prisvedčiť jeho záveru, že začatie plynutia subjektívnej premlčacej lehoty pripadlo už na dátum 14. mája 2010, t. j. na podanie odvolania proti rozhodnutiu Okresného súdu Prešov, ktorým si uplatnil svoj domnelý procesnoprávny nárok na náhradu trov konania.</p> <p>Takýmto určením začatia plynutia subjektívnej premlčacej lehoty krajský súd fakticky vyslovil, že sťažovateľ sa dozvedel o škode ešte pred tým, ako došlo k jej vzniku, čo odporuje platnej právnej úprave aj zásadám logického uvažovania a stavia poškodeného do polohy, v ktorej si len ťažko bude môcť reálne uplatniť svoj nárok na náhradu škody. Krajský súd nepochybne správne odlišil domnelý procesnoprávny nárok sťažovateľa na náhradu trov konania v konaní o regresnom nároku od samostatného hmotnoprávneho nároku na náhradu škody vzniknutej sťažovateľovi znášaním vlastných trov súdneho konania, ktorého začatie sám nezavinil. Následné úvahy, že uplatnením procesnoprávneho nároku sa sťažovateľ zároveň dozvedel o škode a aj o tom, kto za ňu zodpovedá, sú v rozpore so záverom, že k samotnému vzniku škody došlo až na základe vyúčtovania trov právneho zastúpenia. V tomto ohľade je napadnutý rozsudok krajského súdu vnútorne rozporný a arbitrárny.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 19. decembra 2019 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. 2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 19. decembra 2019 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie. 3. Krajský súd v Bratislave je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania. 4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 331/2009</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces premlčanie-premlčanie v občianskom práve arbitrárnosť</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.

